

*"Bjarne, tror du ikke det vil virke, hvis vi venter til i morgen?
Nu er det jo heller ikke en særlig heldig dato at opdatere software."*

KOM-Posten

Tjenestestedsblad for FTK Signaltjeneste

Nr. 19 JUNI 1997

Lise og Nelly i polare omgivelser

KOM-Posten

Nr. 19 1997

6. årgang

Flyvertaktisk Kommando Signaltjeneste

Tlf. 97 10 15 50 lokal 5501

REDAKTIONSUDVALG

SSG	Søren Henriksen	lokal	5516
SSG	Jørgen Bygebjerg	lokal	5512
OS	Arne B. Nielsen	lokal	5512
PL	Peter Andersen	lokal	5502
FOKS	Søren C. Jensen	lokal	5534

De i artikler fremførte synspunkter er forfatterens egne og deles ikke nødvendigvis af redaktionen

DEADLINE

Tirsdag den 5. August
1997

ANSVARSHAVENDE
uden for redaktionen:
MJ A.B. CHRISTENSEN
Lokal 5501

Tryk:
Fotokopi

INDHOLD

X-Post uddannelsen får vokseværk.....	3
Uden saks og klistre	4
Forretningen Krypto	7
Ny secure fax	8
Ny vagtliste i OMST	9
Kreative TVT-teknikere	11
Sidste koordinationsmøde	15
Poesibogen	16
X-post er her	18
Status for håndbog til RD200	18
Med C-130 til Grønland.....	26
Erindringer fra et omstillingsbord	28
Telebonus skæpper godt i kassen	29
SIG ny norm behandles i FORBEM....	30
Nyt om personer	31
Kommer Jammer'en op at køre?	36
Telefon fra Sarajevo	38
Kurser siden sidst	39
Thule turen tynger budgettet	39

X-Post uddannelsen får vokseværk

Af S.J. Henriksen

Nu da de indledende X-Post operatøruddannelser er overstået ved såvel FTK som FSNSKP, har uddannelses-siten været brugt til genopfriskningskurser samt til at lære operatørerne nye ting, som var kommet til siden de første kurser blev holdt.

Det skal bemærkes, at disse kurser siden har fået kursus nr. O-E-0827, hvilket vil blive tilført jeres oversigt over uddannelser.

MTA uddannelse

Der er blevet gjort flere tiltag til at få en sådan op og stå. C.J. Hansen og undertegnede deltog således i et kursus hos Systematic uden at vi af den grund syntes, at vi var blevet "eksperter" i MTA, og uden at vi mente at kunne uddanne vores egne folk i MTA, og hvad der med følger. På dette punkt var der stor enighed med de øvrige kursister fra såvel SOK som FLSP. Disse mente heller ikke sig i stand til at uddanne deres personel i MTA.

Da vi startede X-Post blev Jan. R.

Jensen fra Systematic indsat som instruktør, for på den måde at bibringe Master MTA operatørerne et vist minimums kendskab. Og selv om det for mange måske var en hektisk og stresset dag, så er jeg sikker på, at Jan fik givet os noget, som vi kan bruge.

Tilbage står så og få sammensat et egentligt MTA kursus. Men det arbejdes der også på, så mon ikke vi får det op at stå inden længe. Tanken er at disse kurser skal afholdes ved FLSP. Der vil der vil blive oprettet et netværk af de nuværende uddannelses-sites, så vi på denne måde får et hensigtsmæssigt X-Post netværk at træne på.

Windows NT sikkerheds-administration

Ved hver enkelt enhed med en X-Post terminal skal der uddannes en Windows NT sikkerhedsadministrator. Denne skal varetage alt omkring indlæggelse/oprettelse og sletning af brugere og ikke mindst kontrollere sik-

kerheden ved den enkelte terminal.

Disse administratorer vil få et 3 dages kursus som afholdes ved FLSP. Dette kursus indeholder lidt omkring netværk; men det primære er omkring

windows NT sikkerhedsadministrati- on. Cirka 100 personer skal igennem dette kursus, men da FLSP ikke har kapacitet til at uddanne så mange i 1997 vil det først ske i 1998.

Uden saks og klister - ingen journalister

Af A.B. Nielsen

Hvad der tager 4 år på journalisthøj- skolen, klarede vi på 4 dage. Det var udgangspunktet i det årlige "Kursus for redaktører af tjenestestedsblade m.v.", hvor 27 tjenestestedsblade var repræsenteret af ca. 40 medarbejdere. Et bredt udsnit af det danske for- svar fra alle værn, spændende lige fra Frederikshavn til Bornholm og Hader- slev.

Hårdt arbejde

Kurset foregik i marts måned på Odense Kaserne, der nu også er under nedlukning, hvilket bygningerne også bærer præg af. Kort fortalt lod indkvarteringsforholdene ikke så lidt tilbage at ønske. Men alt i alt var der

skam tale om hotellignende forhold - som i Polen, altså. Nå, nu var det et internat-kursus, så vi benyttede jo kun værelserne til at sove i.

Som modstykke var selve kurset en interessant oplevelse, som man godt kunne tage noget med hjem fra. Vi havde en håndfuld journalister/lærere med tilknytning til Danmarks Journa- listhøjskole som undervisere. Perso- ner, hvorpå man kunne mærke, at de har beskæftiget sig med professionel journalistik i mange år. De havde over- hovedet ingen skrupler med at kaste os ud i arbejdsopgaver med emner som

- redaktørens rolle
- de journalistiske genrer
- kilder og målgrupper

- opbygning af artikler
- overskrifter
- layout/visionalisering
- redigering
- og meget mere.

Jørgen Clewins ånd spøjte

Vi kunne godt glemme alt om *Pa- ge-maker* eller andre *desk top*-pro- grammer. Al opsætning foregik ved hjælp af saks og lim, og de 8 pc'ere, der var opstillet, kunne kun bruges til tekstbehandling - de af dem, der vir- kede. Så det var somme tider trange arbejdsvilkår, som man finder i lig- hed hos andre af Forsvarets uddan- nelsessteder. Men ikke helt. For her var UMAK-folkene behjælpelige og flinke.

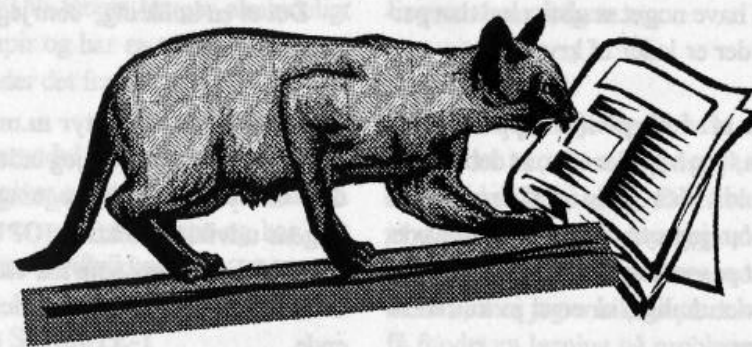
En stor del af undervisningen fore- gik som gruppearbejde. Dette gav of-

te en god personlig kontakt til øvrige kursister.

Katten blev sluppet løs

Som førstegangs-deltager på et sådant kursus blev jeg egentlig over- rasket over mængden af tjenestesteds- blade i Forsvaret, og blev klar over den interesse, der findes omkring dem. Jeg mener, at KOM-Posten såvel som andre blade er velegnede til at holde personellet orienteret om stort og småt.

Som sidste punkt på afrejsedagen kåredes det bedste af bladene. Det blev traditionen tro markeret med tildelin- gen af "vandre-pokal", materialise- ret ved en halvtung træfigur forestill- ende en kat. Bur medfulgte. Man kan sige, at det blev i familien, idet det var vore kollegaer på Vindposen, der den gang havde gjort sig fortjent til pri- sen. Tillykke, flot klaret FSNKAR.

Forretningen KRYPTO søger "nye" ekspedienter

Af I.M.Christiansen

Jeg er blevet stillet nogle spørgsmål, som jeg nedenfor vil forsøge at besvare på bedste måde.

Efter at flere er uddannet:

Der er ikke nogen forskel på standarden før og efter, at de sidste er blevet uddannet. For hovedparten af dem ser jeg praktisk talt ikke i krypto.

Om det er fordi, der er tale om vagtholds-ledere/andenmænd vides ikke med bestemtthed. Eller måske ligger det under deres værdighed at udføre manuelt arbejde. Men det kunne jo også have noget at gøre med den person, der er leder af krypto.

Efter at vi fik pletfri rapport:

Ja, jeg vil ikke sige, at det var bare held. Men held skal der til. For selv om jeg synes, vi står på hovedet for at passe tingene så godt som overhovedet muligt, så er vi jo kun mennesker.

Og da vi er mange involveret i at

få forretningen krypto til at køre - det være sig operatører, teknikere, brugere samt andet godtfolk - og der konstant byttes rundt på kryptomaterialer i hele jylland, så er det næsten umuligt at undgå fejl ind i mellem.

Ris, ros og kommentarer

De fleste kryptooperatører udfører samvittighedsfuldt deres arbejde i krypto. Men der findes altså også dem som, hvis jeg er fraværende, kun udfører det absolut nødvendige og lader resten ligge til den næste.

Det er en holdning, som jeg synes meget lidt om.

Fremtiden. Flere udstyr m.m.

Dette spørgsmål vil jeg lade gå videre til operationsplanlægningsafdelingens udviklingssektion (OPU)

MJ P.E. Jensen, som må være den der har fingeren på pulsen desangående.

Jeg er jo kun en skriverka'1.

Til ovennævnte kan jeg tilføje, at generelt er standarden i krypto udmærket, men lavere end for 20 år siden. Dette gør sig vel også gældende inden for andre områder. Dengang håndplukkede man kryptooperatørerne, og selvfølgelig kun hvis de selv var inte-

resseret. I dag er det mere eller mindre frivillig tvang.

Jeg vil så ikke glemme at fortælle, at rent menneskeligt har jeg nogle dejlige arbejdskammerater, som jeg sætter meget pris på. Det er trods alt det vigtigste for mig.

Ny Secure Fax

Af S.J. Henriksen

Så fik vi nye secure fax til FLV net. Efter at første sending af de nye fax var brændt i et pakhuis i New York, lykkedes det at få anden sending til landet.

De nye fax er i virkeligheden 2 forskellige typer:

Ricoh SFX2800TE-1

Anvendes på de større Commcentre i FLV: Faxen bruger almindeligt A4 papir og har en toner enhed, som vi kender det fra de normale *unsecure* fax.

Anvendelsen af almindeligt A4 papir giver en bedre udskriftskvalitet. Faxen er nem at betjene og har vist sig meget driftsikker.

Ricoh SFX80TE-1

Erstatter Easyfaxene på de øvrige

Commcentre i FLV. Faxen anvender termopapir, som vi kender fra Easyfaxene.

Hvad med de "gamle" easyfax, vil nogle jo nok sige. Ja, disse skal anvendes til Hawk eskadrillerne. Hidtil har disse ikke haft STU-IIB og Easyfax, men nu får de. Det kan være at krypto så slipper for at være fordelingscentral på disse.

Problemer

Ja, det er jo sjældent vi får et nyt udstyr der bare kører, og det fik vi da heller ikke denne gang. Det viste sig, at vi ikke kan se på kvitteringen, hvem vi har sendt til. Problemet er overladt til OPI, som jeg er sikker på nok skal få fundet en løsning på problemet.

Intelsat og VSAT Remote giver TVT noget at rive i

Af P.N. Kristensen

Jeg har tidligere berettet til KOM-POSTEN om VSAT remote terminalerne og HUBén, der er placeret syd for bunker 1137 pegende direkte mod Intelsat på 1 grad Vest I nr. 17 lovede jeg en afslutning af historien, og lidt om hvad SIG-TVT krydsfeltet (Elektronik & Anlæg) beskæftiger sig med i forbindelse med VSAT HUB & Remote terminalerne.

Systemet er operativt og virker godt...

Hele satellitsystemet er fuldt operativt, hvilket det faktisk har været siden jeg skrev sidst. Men det tager jo også tid, inden KOM-Posten går i trykken; så det jeg skriver nu er sikkert gammelt nyt, taget i betragtning at udviklingen går med hastige skridt på dette område. At systemet er fuldt fungerende, er jo ikke ensbetydende med at der ikke er arbejde ved det - det er der i høj grad - specielt med Secure Voice, da det har vist sig, at en STU-IIB virkelig kan give en tekniker grå hår!

SIG skrivelse til HTT/HOK om STU-IIB situationen...

Siden VSAT kommunikations-systemet blev konstrueret af det Svenske firma Wahlberg & Selin, har firmaet gang på gang lovet, at krypteret kommunikation på en dedikeret telefon kanal med STU-IIB ville være muligt med en kommunikations hastighed på 4.8. Dette er halv hastighed af, hvad der er muligt på en almindelig Teledanmark landlinie. Dette har på VSAT indtil videre kun været muligt periodevis, og vi har fra krydsfeltets side i begyndelsen af året optimeret satellit forbindelsen til det maksimalt bedste signal/støjforhold. Dette fik dog derefter kun kommunikationen til at virke perfekt i en kortere periode, så set med det store overblik, var det nok ikke der selve problemet lå.

Det var efterhånden frustrerende at være det vedligeholdende led i kæden, når det aldrig kom til at virke 100% godt. Det er jo altid teknikerne der bliver skældt ud, og det var efterhån-

den ubehageligt. Derfor rettede jeg henvendelse til HTT/HOK og FMK via HSO.

Her understregede jeg, at hvis det skulle til at virke, måtte der andre kræfter til, eller i hvert fald fra HTT og FMK side gives frit spil til forsøg/modifikationer.

Generelt kan det siges, at STU-IIB har virket i ca. 1/4 af tilfældene, hvor det har været forsøgt på VSAT. Vore udsendte enheder er naturligvis blevet utålmodige og usikre på driftssikkerheden af VSAT. Dermed benytter de næsten kun INMARSAT, hvilket er til en minutpris pt. på ca. kr. 45,-. Dette giver det Danske Forsvar en unødvendig ekstra regning da STU-IIB skulle have virket på VSAT.

Den tekniske side af sagen...

Vedligeholdelsesmæssigt har det ikke været en stille periode siden artiklen i nr. 17. Der har været småfejl på forskellige dele af VSAT systemet. Mest udpræget har dog været fejl på selve den udendørs del af VSAT Remote terminalerne. På trods af garantier om total vandtæthed overfor regn, er der alligevel trængt vand ind. Dette har bevirket kortslutninger og mange transporter fra Bosnien og til FTK for reparation. De gange, hvor vi ved TVT grundet mangel på tekni-

ske diagrammer har måttet give op i fejlfindingen, er den såkaldte RF-UNIT sendt til reparation i Tyskland. Ind til for nylig har proceduren været således, at alt blev sendt via DLR (DanskeLivRegiment) på Sjælland - en flere uger lang "ekspeditionstid" - hvilket for både os og brugerne af udstyret har været ganske uacceptabelt. Efter pres fra os via HOK har HTT indvilget, i at vi benytter os af kommerciel transport - nærmere bestemt SAS Cargo. Transportens veje kan dog være mange, og det følgende eksempel viser at en hurtig ekspeditionstid kan fremkomme på mange mærkværdige måder:

30/04/1997 Bosnien Onsdag vil en Konstabel, der skal hjem fra Bosnien medbringe 2 vandskadede RF-UNIT's som håndbagage. Via Kastrup lander han dagen efter i Karup.

01/05/1997 Karup Lufthavn Torsdag 17:30 hvor en velvillig chauffør fra FTK-KØR afhenter delene, der er pakket i 2 store transportkasser. (Håndbagage siger Kim???)

02/05/97 Krydsfeltet Fredag morgen påbegynder Lars (Clemme) og undertegnede fejlfindingen af udstyret. Ved middagstid er de igen vel fungerende og atter klar til afsendelse. Fredag eftermiddag kører SAM-

SON transport de 2 RF-UNIT's til Billund, der booker godset på et fly til Zagreb.

03/05/97 Bosnien Lørdag 12:55
ankommer flyet til Zagreb, og vor udsendte "medarbejder" forsøger at få det udleveret. Men tolderne er på tværs. Der kommer til at gå mere end 32 timer, før tolderne giver efter og udleverer godset. Men når man ser bort fra denne lille lokale forhindring, kan det vist kun kaldes hurtig ekspedition fra TVT's side.

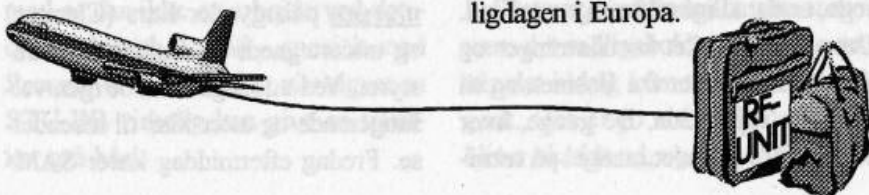
Ofte tilkald og telefonhjælp...

Ved hjælp af lidt statistik kan det ses at VSAT er skyld i 49,9% af tilfældene, hvor teknikervagten er blevet tilkaldt efter arbejdstid - det vil A.B. efterfølgende berette lidt nærmere om - men det er ikke den fulde sandhed. Der har været nogle af Hærens E-MEK folk på jobtraining i krydsfeltet for at få en bedre baggrundsviden om VSAT, og de har næsten fået for vane at bruge os i krydsfeltet som konsulenter for småproblemer. Ikke bare i dagligdagen, men især også pro-

blemer efter arbejdstids ophør, som de måtte have med VSAT Remote terminalerne. Det har vi naturligvis ikke særligt meget imod, for hvem forstår ikke, hvordan det ville være at stå så langt hjemmefra og måske have problemer med at ringe hjem til lilleemor. Så måske derfor har vi ikke så meget imod at blive ringet op i privaten. Modsat har vi dermed også fået et par dygtige "medarbejdere" i Bosnien, der ikke er kede af at rejse godt 400 km nordligt til NSE/Pécs i Ungarn og ca. 780 km sydligt til Skancoy/Makedonien for at foretage småreparationer for os.

Fremtiden med VSAT...

HOK råder over 8 VSAT terminaler, men i skrivende stund har vi gjort terminal nr 9 klar. En FTK-terminal, afsendt den til Albanien med vore Bornholmske styrker og sidder nu klar til at trimme og optimere forbindelsen for dem, når de går i luften. Der vil da nok også i fremtiden blive udvidet med ekstra VSAT-terminaler, da fredsbevarende og humanitære styrker tilsyneladende skal til at være dagligdagen i Europa.

Kreative TVT-teknikere på V-SAT

Af A.B. Christensen

I fortsættelse af Peder's beretning om satellitsystemets øjeblikkelige status kan jeg fortælle, at fejlretning og overvågning af satellitsystemet, både HUB stationen og de 10 VSAT mobile terminaler, som Hæren og Flyvevåbnet tilsammen råder over, er lagt i hænderne på SIG-TVT. Det er KOM-Postens læsere nok klar over. Det er en aftale, som er indgået imellem FMK og FTK Signaltjeneste på den ene side og Hæren - dels HOK og dels HTT, som er Hærens Tekniske Tjeneste ved HMAK i Hjørring - på den anden side.

Og det er en opgave, som vore teknikere i TVT i virkeligheden har været temmelig interesseret i at tage på sig. De har lige fra starten, da vi første gang hørte om satellitprojektet, fortalt mig, at denne opgave altså er en sag, som de gerne ville have fat i. Det er især interessant, fordi det er et område, som vi ikke hidtil har haft nogen videre erfaring med, og - ikke mindst - det er en kommunikationsteknik, som teknologisk er helt i front. Så selvom vi nok kunne have svært ved at påtage os mere arbejde, ovenikøbet i en tid med nedskæringer i personelstyrken, så accepterede vi opga-

ven.

Fra SIG side gjorde vi det dog klart allerede fra starten, at vi ikke kunne yde en større indsats for dette system, end for de øvrige systemer, vi vedligeholder for FTK og BALTAP/ICAOC. Altså med en tekniker - og ikke nødvendigvis en SAT-kyndig - på tilkald uden for normal arbejdstid, og at der derfor normalt kun vil kunne foretages fejlretning inden for daglig arbejdstid. Vi gjorde desuden krav på, at HOK undersøgte muligheden for at kunne overføre en teknikernorm til FTKSIG. Hvis dette blev muligt, ville vi, udover vedligeholdelsen af satellitudstyret, kunne tilbyde at varetage en god del af televedligeholdelsen for HOK.

Mange problemer og stor teknikerindsats.

Som Peder har berettet i tidligere numre af KOM-Posten, viste det sig snart, at der var endnu mere arbejde i oprettelsen og indkøringen af det system, end nogle af vore teknikere havde forestillet sig. Der har været mange problemer, og vi syntes faktisk ikke, at hverken de svenske leverandører eller HTT har været så omsorgs-

fulde med at følge op på leverancen og give vore folk den støtte, som vi kunne have ønsket os. Meget af arbejdet og den kreative tekniske indsats har været overladt til os, og jeg er da fuldtud klar over, og påskønner i høj grad, at TVT teknikere har ydet en meget stor og kvalitetsfuld indsats. Men det har de jo selv været ude om og har fået 'lysten styret', som man siger. Det skal retfærdigvis siges, at man også fra Hæren's side været klar over det forhold, og man har da også ved flere lejligheder været så venlig at give udtryk for dette.

Problemer med fejlretningen.

Efter at vi havde erfaret en del problemer med fejlmeldinger fra flere forskellige kilder, blandt andet direkte fra enhederne i Bosnien, fik vi lavet en aftale med HOK om, hvorledes fejlmelding skulle foregå. Nemlig via HOK, hvor der så skulle ske en vurdering, inden fejlmeldingen blev givet videre til FTKSIG. En overvejelse i retning af, om fejlretning kunne vente til næste hverdag, eller der absolut skulle tilkaldes en tekniker.

Det virkede ikke ret godt, for vi blev hurtigt klar over, at vi alligevel fik fejlmeldingerne, uden at der var foretaget denne vurdering. Og Vagt-

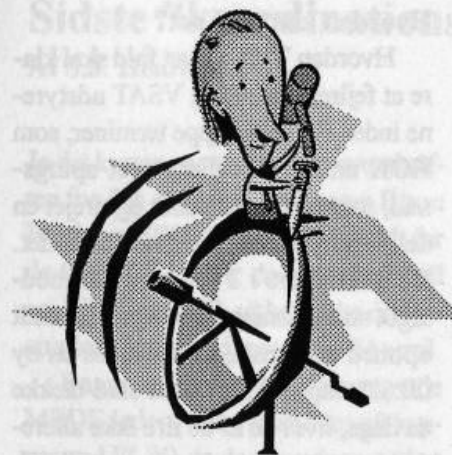
havende Holdleder ved KOM har naturligvis ingen mulighed for at disponere på anden måde end straks at tilkalde en tekniker.

Efter vores ønske har HOK derfor nu sendt en instruks til de udsendte enheder, og det er fremover op til chefen for den brugende enhed at vurdere prioriteten for fejlretning - med viden om, at et krav om hurtig fejlretning kan medføre tilkald af tekniker her i Karup. Vi må så håbe, at de pågældende chefer anlægger en realistisk vurdering og ikke pr. refleks vurderer enhver fejlretning af systemet som yderst vigtig og hastende, men jeg må nok også sige, at vi ikke er alt for optimistiske i den retning.

Nye krav til hurtig reparation.

For nogen tid siden blev vi så oplyst om, at HOK havde opstillet nogle nye og ret skrappe krav til satellitsystemets operative status og til den tid, som systemet kunne tillades at være nede på grund af tekniske problemer. I begyndelsen af maj fik vi disse krav forelagt, og det var straks klart, at de krav kunne vi ikke imødekomme med den nuværende indsats.

På et møde den 6 maj blev hele emnet drøftet, og HTT forelagde 3 løsningsmodeller: Én, der var baseret

på, at man betalte for permanent udstationering af civile teknikere i Karup og desuden også i Bosnien og Ungarn. Det ville naturligvis blive en meget dyr løsning, som blev anslået til at koste mindst 1,4 mio. kr. årligt, alene i lønomkostninger! En anden løsning, hvor en civil tekniker i hvert enkelt tilfælde blev tilkaldt til fejlretning, både i Danmark og i udlandet, blev anslået til at ville koste ca. 600.000 kr. i årlig udgift - men da også med væsentlig længere reparationstid, end hvad HOK havde forlangt. En tredje model var en løsning, hvor SIG teknikere, som hidtil, varetog fejlretningen, evt. med telefonisk support fra det civile firma. Den løsning regnede man med ville koste ca. 200.000 kr. årligt til det civile firma.

For alle modeller gælder det, at det desuden forudsættes, at HTT indkøber 2-3 ekstra VSAT enheder, der kan bruges som udskiftning, så de udstationerede enheder straks kan få en ny enhed til brug, medens den fejlbehæftede bliver repareret. Man regner også med, at der bliver behov for at købe endnu en stor parabolantenne, leje flere kanaler på transponderen og måske også træffe aftale med en anden satellitoperatør, som bedre kan dække de operationsområder, der er planlagt for både HRN og FLV enheder.

FTKSIG modellen foretrækkes - naturligvis

Det er klart, at den sidste model vil være at foretrække for alle parter. Det er jo langt den billigste løsning, og desuden mener vi, at vore teknikere er meget vidende om både HUB og VSAT udstyret og kan gøre et væsentligt bedre job end en tilkaldt civil satellittekniker. I en sådan grad, at vi ikke engang mener, det skulle være pengene værd at betale for en fast aftale om telefonsupport fra firmaet. De penge er bedre anbragt som betaling for FTK support. Hvis HTT desuden kan skaffe den fornødne tekniske dokumentation, er der ikke tvivl om, at

vi i TVT kan udføre mange af de reparationer, som vi ellers må sende udstyret til Tyskland for at få udført. Endelig har FLV jo også selv en betydelig interesse i systemet, som vi især skal bruge, hvis F-16 eller HAWK skal udstationeres i deres forudbestemte NATO opgaver, og vi vil nu engang helst selv have hånd i hanke med den tekniske vedligeholdelse.

HOK og HTT var naturligvis også meget interesseret i den løsning. Det forstår man jo så godt. Udover at det er den billigste løsning, så ved de også, hvad FTKSIG-TVT står for, og hvad vi hidtil har udført på systemet, så man var mere end villig til at imødekomme ethvert ønske, vi måtte have om udstyr og reservedele, samt betale alle omkostninger, der er forbundet med ordningen. Spørgsmålet er mere, om vi i det hele taget kan klare de udvidede vedligeholdelseskrav med den bemanning, vi har? HOK er meget forstående over for vores ønske om at overføre en norm til FTK, men man lægger ikke skjul på, at det er en meget problematisk opgave. Enhver anden løsning, som man måske kan betale sig fra, vil være langt mere sandsynlig.

Hvordan klarer vi det?

Hvordan TVT i givet fald skal klare at fejlrette HUB og VSAT udstyrene inden for de skrappe terminer, som HOK nu har opstillet, er et spørgsmål, som har været vendt og drejet en del, siden vi første gang hørte om det. De 4 teknikere i TVT, som har modtaget undervisning på udstyret, er endt op med at foreslå, at der laves en ny tilkaldevagtordning, som skal dække de dage, hvor en af de fire ikke allerede er på det normale teknikertilkald, og hvor vi derfor ikke har SAT-tekniker til rådighed. Det tilbud er reelt også den eneste mulighed for at kunne løse opgaven, og hærens myndigheder havde da også svært ved at skjule deres begejstring, da den mulighed blev bragt på bane.

Der blev på mødet i HOK drøftet flere andre aspekter af SAT-projektet, men vedligeholdelsessagen var det vigtigste. Der vi nu ske det, at SIG sender et skriftligt svar til HTT på deres spørgsmål om FTK support, hvor der vil blive opstillet de muligheder og de krav, som blev et resultat af mødet. Ud fra dette vil HTT så meddele HOK, hvad der skal til både i form af penge og materiel, og så får vi se, hvad resultatet bliver.

Sidste "koordinationsmøde"

Af S.J. Henriksen

Ja det kunne passende være overskriften for den sammenkomst, som Bjørn Bratlann (FIKS Koordinator) holdt for de 6 MEDE ledere, der var samlet til en Windows NT sikkerhedsadministrations kursus i dagene 22 - 24 april.

Baggrunden var, at de nuværende MEDE ledere alle var samlet på kursus ved FLSP, da de var udpeget til at skulle fungere som Terminalsikkerhedsofficer ved en X-Post NODE.

Bjørn inviterede de øvrige fem hjem til gården (blandt indviede kaldet Commcenter Søsøm). Her tog Ulla (Bjørn's kone) og Siggie (deres hund) i mod. Som normalt blev der valgt en ordstyrer, og som sædvanligt blev det hæren, der blev tildelt dette hverv. Det blev Bent fra MEDE Ringsted. Enten havde han et meget let job, eller også ved jeg ikke, hvad der skete. Men jeg tror, at det har været det letteste møde at styre som der endnu er blevet holdt.

Vidste du?

At "Internet", jf. gældende NATO bestemmelser, ikke må bruges til NATO informationer - heller ikke unclas,

Det kan også skyldes, at vi ikke havde Cuno med til sammenkomsten.

Efter at vi havde været rundt og se bedriften var det tid til spisningen, og det var vildt. Ja, altså vildtsvin, som Ulla og Bjørn selv havde fedet op, og godt det smagte det.

Efter spisningen blev residensen forlagt til opholdsstuen. Her blev manglen en FIKS sag vendt endnu en gang, og X-Post blev diskuteret livligt. Hen ad 23:00 var der en MEDE leder fra SOK, der så noget træt ud. Om det var fordi han var træt, eller det kun var fordi han, som han sagde, sad og nød musikken. Ja, det ved jeg ikke noget om, men måske har det været det sidste, for han kvikkede hurtigt op igen.

Ved 1 tiden var det tid at tage hjemad, da vi havde atter en kursusdag foran os. Tak til Bjørn og Ulla for et dejligt "koordinationsmøde".

og heller ikke Home Page med NATO informationer

Poesibogen

Af A.B. Nielsen

Navn: Helmer Ingemann Larsen

Født: 12. sep. 1946

Gift: Ja, og har nu 2 voksne sønner

Hvornår startede du i Forsvaret?

Jeg startede 2. feb. 1968 som værnepligtig, og var i den forbindelse i SKP, KAR og Avedørelejren. Et halvt år senere startede jeg på konstabelskolen. Jeg kom herefter som flymekaniker til værkstedet i Karup.

Her var jeg indtil 1993, hvor jeg kom til FTK-SIG, da lukningen af drakenskadrillerne blev en realitet.

Dyrker du sport?

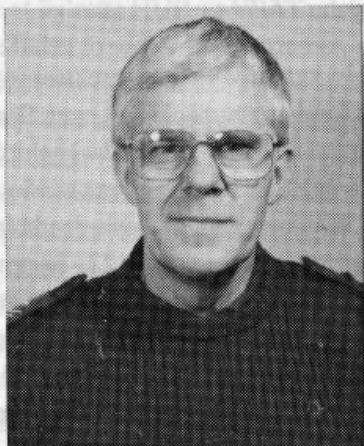
Ja, jeg spiller da min ugentlige badminton.

Har du andre fritidsinteresser?

Jeg følger naturligvis med interesse, hvordan det går mine børn.

Førhen interesserede haven mig, men efter vi købte lejlighed, er det kapitel jo slut.

Jeg bruger en del tid på mit fritidsjob, som består i at være interviewer for et analyseinstitut. Det er alle mulige emner, jeg bliver sat til at spørge folk om. Med ganske få undtagelser

er folk meget flinke, når jeg ringer på døren og fortæller om mit ærinde. Det giver en god kontakt med folk og tit en sjov oplevelse.

Det er ikke noget man bliver millionær af, men efter skat er der altid til en god ferie for familien.

Og hvor vil du helst holde ferien?

Vi har da været på biltur i forskellige lande i Europa, men egentlig vil jeg helst holde ferie i Danmark. F.eks. er det kun et år siden, vi var på vores første charter-tur sydpå.

Hvad er din livret?

Jeg har ingen decideret livret. Men

noget jeg bestemt ikke bryder mig om, er gule ærter eller tomatsuppe.

Har du kæledyr?

Nej, men vi har tidligere haft hund, og det kan jeg godt savne ind i mellem. Men vi har valgt den side af tilværelsen fra, for ikke at være bundet af dyr.

Hvad var du blevet, hvis du ikke var kommet ind i Forsvaret?

Det er svært at sige. Godt nok var jeg udlært automekaniker, inden jeg kom i trøjen, men jeg tror nu ikke, at jeg ville have fortsat med det.

Jeg kan godt forestille mig, at jeg måske i dag ville have kørt rundt og have solgt værktøj eller sådan noget.

Hvad gør dig rigtig glad?

Andre glade mennesker. De har en afsmittende virkning.

Hvad gør dig rigtig gal?

Personer, der kommer med påstande, som både de og jeg ved ikke passer.

Hvad ville du gøre, hvis du vandt en million?

Tage hele familien med ud og spise. Så kunne vi sidde under middagen og drøfte, hvor vi ville købe et sommerhus, som nok ville blive det næste træk.

Hvad er dit ønske for fremtiden?

At blive 100 år!

I min familie er der tradition for at nå en høj alder.

Første og yngste radioamatør

Ifølge Guinness Rekordbog var verdens første radioamatør Einar Dessau (1892-1988), der sammen med Johan Ernst Nyrup gik i æteren i 1909. Fra kælderen i Tuborg-bryggeriernes direktørbolig talte de med 'Valdemar

Poulsens forsøgsstation for Trådløs Telegrafi og Telefoni' i Lyngby.

Danmarks yngste radioamatør med licens er Morten Plum fra Klemensker, som fik sin D-licens som 12-årig den 24 november 1993.

Erindringer fra et omstillingsbord

Af D. Kristensen

Min tid som vikar i omstillingen er ved at være slut, men jeg tager ikke tomhændet herfra. Der skal derfor lyde en stor tak til alle i FTK og især til mine kolleger i omstillingen for en god modtagelse og en lærerig hverdag.

I min tid som omstillings"dame" har jeg oplevet mange interessante og også mange sjove ting: jeg har bl.a. snakket med en berømt ved navn "Bubber" fra TV. Vi fik en aften en længere snak, hvor jeg også fik sagt min mening om nogle udsendelser. Han var lettere forundret over min store viden om tegnefilm, for han troede nok, at jeg var ældre. Men han lovede at vinke til mig næste gang, han var på TV.

Hvem er TOP?

Men pinlige oplevelser har der også været plads til. Som helt ny var jeg ikke helt inde i alle de forskellige kaldenavne og pilotnavne. En af de første gange, jeg skulle sidde alene om aftenen, ringede en mand og ville have en linie ud. Han præsenterede sig som "Top". Jeg spurgte ham jo, om det var en tjenstlig eller privat samtale, og han svarede ganske så ubegribeligt.

le, hvor han nok lidt forundret sagde: "tjenstlig". Lidt senere ringede han op igen og spurgte om mit navn. Jeg blev lidt overrasket og sagde, at det kunne jeg virkelig ikke fortælle ham. Lidt senere fattede jeg dog, at denne "Top" var chefen for FTK, som blot denne aften arbejde på et andet kontor, hvor der ikke var den normale telefon. Jeg var vel lidt undskyldt, fordi jeg heller ikke så kunne kende nummeret. Men jeg er glad for, at Tophøj ikke kunne se mine røde kinder.

Service på norsk

Jeg kan jo stadig snakke norsk fra de 4 år, hvor jeg boede i Norge. Det har jeg flittigt brugt, når en nordmand ringede - og de er sjove. De stakkels nordmænd har ofte forundret spurgt, om de stadig var i Norge, eller om det alligevel var Danmark, de talte med. Hertil svarede jeg, at selvfølgelig var de i Danmark, og sproget var bare en del af servicen.

Ud at se lidt af verden

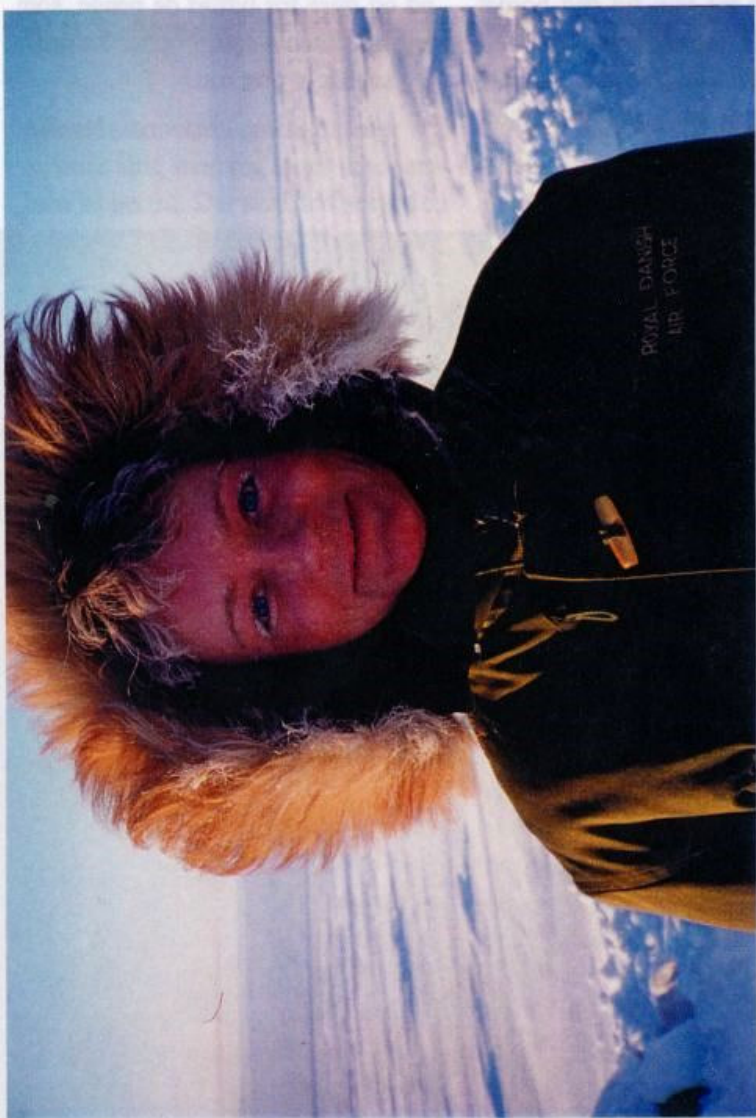
Jeg har masser af minder fra denne min første egentlige arbejdsplads, og jeg har ingen besluttet livet. Men

og jeg kunne fortælle flere morsomme episoder fra min tid ved bordet, men det orker jeg altså ikke.

Jeg vil med dette endnu en gang sige tak for nok gode oplevelser og en

god arbejdsplads. Og så vil jeg tage ud og rejse for lidt af de penge, som jeg har kunnet spare op af lønnen - jeg sender et postkort!

På Station Nord var der minus 27 grader - i skyggen

Vore udsendte medarbejdere med deres guide

Nelly foretager lige en sidste inspektion af flyet inden hjemturen

X-Post er her

Af A.B. Christensen

April og maj blev meget hektiske måneder for de personer, der har X-Post som en væsentlig arbejdsopgave. Nu skulle der for alvor til at ske noget, og til forskel fra tidligere ville det, der skulle ske, være ting, som ville være synlige og direkte mærkbare for alle signalfolk her i FTK.

Som lovet fik vi en revideret implementeringsplan, der viste, at idriftsættelse af X-Post MTA og terminaler det første sted - på Flyvestation Skrydstrup - skulle påbegyndes den 21 April og afsluttes med sidste station den 20 Juni. Og denne gang skulle det vise sig, at startdatoen faktisk kom til at passe. Så må vi se, om også datoen 20 Juni vil holde.

Som vi vidste, skulle vi her i FTKSIG være med helt fra starten, fordi vi med Master-MTA er en vigtig del af netværket og overvågningen af dette. Men FKO og FIT havde ikke nået at få stillet et kursus på benene i, hvorledes MMTA funktionerne egentlig skulle klares, så ingen på vagtholdene havde fået indsigt og træning i de

opgaver, som de skulle udføre. Og det har de stadig ikke! Men Jan Jensen fra Systematic A/S blev 'udstationeret' til MMTA i FTK i dagene 21-24 April, hvor han fra den position dels skulle deltage i idriftsætningen af SKP MTA og terminaler - og samtidig instruere personellet på vagtholdene i MMTA funktionen.

Gateway til NATO TARE afprøves

I slutningen af April sendte FIT et signal til NACOSA og LCO Viborg, hvor man lagde op til en funktionsafprøvning af en såkaldt 'EDC Interface Box' på NICS gateway mellem SCC Karup og LCO Viborg. Afprøvningen skulle vise, om kommunikation og protokoller stemte overens. Udover NATO TARE skal X-Post også tilsluttes Søværnets CCIS og MARS systemer via X-25 interface.

Afprøvningen gik ikke så godt. Det viste sig, at der var flere fejl, og desuden blev det nødvendigt at skifte til en anden type Modem. Systematic arbejder nu på at rette de fundne fejl,

og selvom der altså har været uforudsete problemer, er der tilsyneladende ingen frygt for, at interface'n til TARE nettet ikke skal komme til at virke og blive godkendt af NACOSA.

Skrydstrup først med X-Post

Netop som man var klar til at starte på Skrydstrup, viste det sig, at FE ikke kunne godkende de indretnings- og installationstegninger for det nye X-Post udstyr, som SKP havde lavet! Det er naturligvis et problem, men det må der findes en løsning på, for nu er fremdriften i X-Post projektet så kraftig, at der kun er en vej: Fremad!

Som det var planlagt, begyndte udskiftningen på Skrydstrup derfor den 21 April. Efter installation af X-Post og i løbet af de næste 2 ugers prøvedrift, viste det sig, at der som forventet var en hel del problemer. Hovedsagelig fordi X-Post virkede meget følsomt og afviste mange signaler fra den automatiske behandling.

Signalpersonellet på SKP, både operatører og telefolk, havde meget travlt, og midt i det hektiske arbejde var man også noget frustreret, fordi man ikke følte, at man helt fik den opbakning fra de projektansvarlige, som man kunne vente. De mange nødråb og fejlrapporter fra SKP blev vist ikke taget helt alvorligt, men efterhån-

den fik man da rettet flere grimme fejl, og langt om længe også udskiftet de Modem, som man hele tiden på SKP havde haft en mistanke til, og det hjalp betydeligt. Der optræder stadig uforklarlige fejl på mange signaler, som derfor skal særbehandles, og det er et stort problem, når man tænker på, at der jo ikke er så mange folk på SKP, og X-Post arbejdet kommer i tillæg til de normale daglige opgaver - ja, faktisk var det jo meningen, at X-Post slet ikke skulle kræve manuel indsats...

Som bekendt sker integrationen mellem FIKS og X-Post med 2 stk. 200 baud FIKS teleprinter linier, der virker som gateways mellem de to systemer, hvorefter signaler transmitteres rundt i FIKS systemet på normal måde. Der er nok en almindelig forventning om, at når hele X-Post og de cirka 130 terminaler er installeret og man kan fjerne disse midlertidige gateways, vil det vise sig, at en del af problemerne også vil forsvinde. Forhåbentlig vil man få ret i den forventning, for den sparsomme bemanning, der er tilbage efter FIKS udfasning, er slet ikke beregnet til den arbejdsbelastning, som man indtil nu har oplevet fra et 'ubemandet' system.

Så kom turen til FTK

Efter Skrydstrup fortsatte instal-

lation og tilkobling af X-Post terminaler, og fredag den 16 Maj og ugen derefter var turen så kommet til FTKSIG samt de terminaler, der hører under MTA Karup. En hvirvelvind, bestående af 6-7 teknikere fra Systematic og FIT, invaderede vores velordnede samfund og strøede om sig med papkasser, værktøj, kabler, måleinstrumenter og nyt udstyr i voldsom mængde - hvoraf det meste øvrigt i lang tid forud havde fyldt op på gange og kontorer i SIG - og vore egne teknikere, Per Møller og X-felt folkene, kom på hårdt arbejde med kobling af linier og opsætning af udstyr. Søren Henriksen havde så travlt, at hans wienerbrød til eftermiddagskaffen stadig stod urørt da klokken nærmede sig midnat fredag!

Som det også havde været erfaringen fra Skrydstrup, så viste det sig hurtigt, at teknikerne fra FIT og Systematic havde store problemer med at overholde tidsplanen. Der var problemer med kredsløb og koblinger, og der var enkelte problemer med udstyr, som viste sig at være fejlbehæftet, når det blev pakket ud, selvom alt skulle være afprøvet og i orden fra fabrikantens side. Derfor tog arbejdet noget længere tid end beregnet, så det blev til lange arbejdsdage for både de fremmede teknikere og for SIG eget per-

sonel.

Det lignede en vellykket operation

Starten gik med at indkoble linieforbindelser, installere Modem, fiberoptisk terminaludstyr, udskifte BID1000 og Omnicoder kryptoudstyr med nyt KG84 samt udskifte og indkøre de to terminaler på MEDE. Det tog det meste af fredagen og det halve af natten, men det gik planmæssigt og uden de helt store problemer. Samme dag blev også enkelte terminaler på FSNKAR udskiftet og tilkoblet. Det stod hurtigt klart, at det ikke ville være nok med 2 terminaler på MEDE. Det er derfor straks indstillet til FKO, at vi skal have en tredje terminal opstillet, så vi kan have en terminal åben til trafik og to terminaler til overvågning, kontrol og servicering. Den ene til egen MTA og den anden til MMTA, hvor vi kan komme ud for at have op til 12 vinduer åbne på samme tid, så det er godt, der er opsat en 20 tommer monitor til det.

Den følgende dag kom turen til de øvrige terminaler på FSNKAR minus terminalen i SØ området (tidligere ESK729), som blev udsat til senere. Onsdag kom turen til de to terminaler på Signalkontoret og terminalen på Radiostationen. Torsdag blev CH/FOS, GLO og Skagen indkoblet, og fredag

var det så meningen, at de resterende terminaler skulle omdannes til X-Post.

Med alvorlige forhindringer

Torsdag aften skete så det, der ikke måtte ske: X-Post serveren faldt ud af nettet, og der skete ingen automatisk omkobling til back-up serveren. Alle MTA Karup terminaler var lukket ned, og signaldatabasen var tabt, hvilket betød, at alle signaler, som de forskellige terminaler ikke havde fået printet ud, var mistet. Søren Henriksen og et par Systematic-folk, som heldigvis stadig var inden for rækkevidde, samt en specialist fra Alcatel Norge, som man tidligere på dagen havde tilkaldt, gik i gang med at finde fejlen. Det viste sig, at det var en temmelig alvorlig sag, og først efter 6 timers forløb - henad kl. 3 om natten - var MTA og terminalerne igen i funktion.

Fredag morgen fortsatte man med at analysere, hvad der egentlig var sket, og for signaloperatørerne, både her og ved de eksterne terminaler, måtte man i gang med at rekonstruere det tabte så godt, som det var muligt. Det drejede sig om flere hundrede signaler, men heldigvis kunne man genskabe de fleste, som var kommet via FIKS. Og så skete det igen! Ved 9-tiden fredag morgen gentog fejlen sig.

Vi må håbe, at man ved at indlægge en ny version af MMHS2000 softwaren nu har løst dette problem, for den slags altomfattende fejl er det helt umuligt at leve med.

Ligesom SKP erfarede vi, udover de nævnte omfattende totalcrash, at der var en del uregelmæssigheder og flere regulære fejl, som straks er blevet rapporteret til FIT. Så må vi håbe, at de derfra hurtigt får gang i Systematic programmørerne, så vi ikke skal kæmpe med disse ting længere end absolut nødvendigt.

Problemer, ja - men det klarer vi også

Det er helt klart en vanskelig overgang for alle. Det nye system giver et forvirret billede og naturligvis nogen usikkerhed hos den enkelte, indtil rutinen og den dybere indsigt opnås, og desuden har vi jo stadig FIKS systemet i funktion og dermed problemer med at skulle holde de to vidt forskellige operationsmetoder ude fra hinanden i farten. Der er mange nye funktioner, nogle smarte og meget brugbare men også mange, som umiddelbart virker omstændelige og langsomme.

For signalfolkene her i FTK kommer, i tillæg til egne problemer, at alle andre i det danske forsvar, som efterhånden kommer i clinch med X-Post,

ringer hertil for at få råd og dåd, ligesom det er tilfældet med FIKS. Det gælder både operatører fra terminaler og fra de andre MTA, og faktisk har damerne på omstillingen fortalt os, at der ligefrem er kø på vores telefonnumre! Egentlig har vi nok i vore egne problemer, men vi er jo Master-MTA, og med vores erfarne operatører og forudgående arbejde med X-Post projektet, er vi alligevel nok bedre rustet, end de fleste andre.

Vi har også fået god hjælp af Jan Rene Jensen og hans kolleger fra Systematic, som gør alt, hvad de kan, for at udrede alle vore spørgsmål og hjæl-

pe os på vej. Det har der været god brug for, for nu er holdet draget videre til Aalborg, og vi står alene med problemerne. Det positive i dette er, at vi her i FTK på den måde får alle problemer behandlet - gang på gang! Så hvis nogen hurtigt bliver specialister på X-Post, så må det være os. Jeg har klart fornemmet, at alle går til sagen med ildhu og hjælpsomhed parret med signalfolkets grundlæggende omsorg for en korrekt og rettidig behandling af al signaltrafik. En indstilling, som jeg tolker: X-Post er nu vores system - det er os, der er specialisterne - det her skal vi få til at virke.

Med C-130 til Island og Grønland

Af N.K.S. Hansen og L.S.V. STOLBERG

I forbindelse med FLY-SEK's årlige PITUFIK-øvelse på Thule tænkte vores tidligere kollega (Inge) på os forsmåede signalgaster, da der viste sig at være ledige pladser på udskiftningsflyvene.

Dette skulle give os *Primrose-folk* et indblik i fly-kommunikation, især telegrafistens arbejde om bord. Altså skabe en større forståelse for procedure og arbejdsgang i den anden ende.

Turist på Island

Søndag middag mødtes vi med de andre i terminalen på Værlose, hvor vi hilste på besætningen. Den viste sig at være dobbelt så stor som normalt p.g.a. udtjekning af pilot, navigatør og på hjemturen telegrafisten. Turen gik først til Island. Det tog (kun) 5.20t, da vi havde vinden i næsen.

Efter planen skulle vi kun have een overnatning på Keflavik. Dette blev til to nætter p.g.a. varme-problemer i

cockpittet. Dette gav os rig mulighed for at opleve Islands storslåede natur. Bl.a. hoppede vi i det 40 grader varme vand i Blue Lagoon, en af de mange varme svovlholdige kilder.

Fra varmen til kulden

Tirsdag morgen vendte vi næsen mod Station Nord, og fik den mest fantastiske udsigt op langs hele Østgrønlands kyst. Station Nord blev en utrolig oplevelse. Vi hilste på *nordfopperne* og deres slædehunde, og vi fik en rundvisning på basen. Her var godt koldt; vi fik is i skægget og næsen i løbet af få minutter. Det var vindstille og minus 27 grader med "clear blue sky".

Næste stop var Thule, her var lunt (minus 13 grader). Nogen stjal 6 timer fra os, så en lang dag lå foran os.

Vi blev vel modtaget, og godt indkvarteret på Hotel North Star. Inge og OP var så venlige og vise os rundt på basen, som er temmelig stor og meget amerikansk. Vi spiste aftensmad (for os var det natmad) i Dundas Dining Hall, et overdådigt måltid for \$2.75. Herefter mødtes vi med de andre i Top Of The World Club.

Holiday on ice

P.g.a. *fuel leak* på flyveren fik vi også her en ekstra dag. Den blev brugt

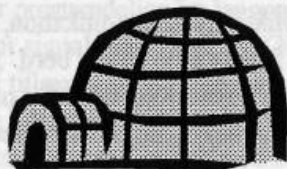
til sightseeing uden for basen, med OP og Inge som guide. Vi kom tæt på indlandsisen og så igloerne som *pitufi-kerne* havde bygget og overnattet i. Vi fik også taget billeder fra det eneste sted i verden, hvor man kan se 2 gletchere og 1 bræ munde ud i samme fjord. Senere så vi i Rex-centeret en amerikansk film, fra da Thule blev bygget. Vi gik på eget initiativ ned og besøgte brandstationen. Her blev vi også vel modtaget og fik en rundvisning. Bl.a. så vi stationens pragtstykke - Hollywood-bilen -, et tilløbsstykke i blankpoleret krom.

Sidste stykke i bus

Med flyet fuldt læsset drog vi via Station Nord hjemover. Planen var, at vi skulle lande i Karup, men endnu en fejl på flyet gjorde, at vi endte i Aalborg. Så midt om natten til fredag ankom vi i bus til Karup, godt trætte og mætte af gode oplevelser.

Til slut en stor tak til ESK721, besætningen og især til Vagn Aalling for stald-tips og god behandling.

Se billederne side 20 - 22

Jamen, er det ikke....?

Viet i Vestervang kirke: Majbritt K.H. Madsen, datter af Karen og John Madsen, Viborg og Keld Søgaard, søn af Minna og Knud Søgaard, Karup

Kom-Posten ønsker til lykke.

Flere vikarer?

På grund af vores personelmangel i overgangen fra FIKS til X-Post har SIG haft held til at overbevise FTK om nødvendigheden af i en periode at gennemføre tidsbestemte ansættelser af både operatører og teknikere. Dette har været en absolut god hjælp i situationen.

Nu har også FKO fundet ud af, at en udvidet vikarordning vil kunne være til hjælp, og det gælder for alle personalkategorier, på alle niveauer og i alle tre værn. Endvidere er det nødvendigt, at der tillige gives mulighed for, at disse vikarer kan ansættes ud

over deres 35. år.

I februar sendte FKO en skrivelse til FMN, hvori man fremlagde sagen og argumenterede for, at der skulle indledes forhandlinger med personelorganisationerne om en ordning, der skal gøre det muligt i udvidet omfang at ansætte vikarer på tidsbestemt korttidskontrakt i ledige stillinger. Man er klar over, at dette ikke kan løse rekrutteringsproblemerne f.eks. på områder som flyveledere og teknikere, men at det i det mindste vil kunne afbøde nogle af virkningerne heraf.

SIG-personel markerer sig igen

Det var en glæde for LD SIG at erfare, under 'inspektion' af SIG personellet forhold på VUT II/ML, at tjenestens personel, også uden for den anstrengende dagligdag og uden overordnet supervision, tager hånd om problemerne og udviser sædvanlig omsorg og konduite, også når det gælder varetagelse af lidelsesfællers private velfærd. Studerekammeret "Rottehullet" i bygning 44 på Flyvestation

Værløse er måske ikke netop at sammenligne med SIG-Admin kaffekasse - men den daglige leders gode hensigt og åbenbare erfaring er uafviselig. Blandt de hårdt arbejdende og ivrigt studerende kollegianere på kammeret blev der udtrykt stor begejstring over et management tiltag, der på alle måder gør kurset ære. Og øllet i de korte flasker var veltempereret og smagte skam udmærket.

Telebonus skæpper godt i kassen

Den øgede konkurrence på teleområdet har betydet, at også TeleDanmark har fundet det nødvendigt at tilbyde forskellige bonusordninger til storkunder - og løbende udbygger disse ordninger. Forsvarets myndigheder har naturligvis fundet sammen som en fælles 'storkunde' og opnår pæne rabatter på både indenlands og udenlands telefoni. Den samlede bonus til forsvaret var for 1996 på cirka 700.000 kr. ud af en samtaleudgift på udlandssamtaler på 3.1 mio. kr. For 1997 har TeleDanmark også indført bonus for indenlandske samtaler. Godt nok ikke med den samme procentsats, men det bliver alligevel til penge, idet man regner med at modtage ca. 1.7

mio. kr. i bonus ud fra en forventning om samtaleudgifter på udenlands og indenlands samtaler på henholdsvis 3.5 mio. kr. og 5 mio. kr. Desværre går alle bonuspengene i den store kasse i FKO, men der arbejdes dog på, at rabatterne skal kunne tilbageføres til den myndighed, som har afholdt udgiften.

Også på mobiltelefon området er der lavet bonusordninger for storkunder. Her har SAK naturligvis sørget for, at FTK er med på ordningen. Og her gives rabatten som et direkte nedslag på abonnementregningen, så inden for dette område får vi da i det mindste direkte fornøjelse af bonusordningen.

Nyt om personer

Til SIG igen

Den 15 marts fik SIG tilgang af FSPC **Jan Larsen** (Janus), som vendte tilbage til SIG efter nogle år ved TARE i bunker 7. Janus er indgået på dagtjeneste, hvor hans primære opgave vil være at hjælpe LD MEDE med igangsætning af X-Post samt iøvrigt at bistå vagt-hold og SKT efter behov.

Hesel og Valgreen på kontrakt til OKT

Da det i begyndelsen af marts stadig syntes at være usikkert, hvornår X-Post ville være klar til at blive sat i operativ drift, og hvornår FIKS systemet derefter ville kunne nedtages, fik SIG grønt lys for at tilbyde både **Gert Hesel** og **Anders Valgreen** en tidsbestemt kontrakt, som i dette tilfælde kom til at løbe til 1 oktober 1997. Dermed var vi også dækket ind for TFW 97. Begge personer var heldigvis interesserede i at fortsætte arbejdet ved SIG i endnu en periode, og sagen blev hurtigt klaret.

Tillykke

til SSG **Alex Pedersen** i anledning af hans bryllup med fru Grethe den 15 marts. For Alex er pensioneringen med udgangen af samme måned ikke blot slutningen på et langt arbejdsliv, men med indgåelsen af ægteskab demonstreres det på smukkeste vis, at det også er begyndelsen til en ny epoke i livet.

Alex afholdt reception den 19 marts for venner og arbejdskolleger, og den sidste arbejdsdag blev markeret den 21 marts med morgenbrød og kaffe hos CH og STCH sammen med LD TVT og LD SIG.

Ny Sigof på konverteringskursus.

PL **Henrik Løvgret**, der tilgår FTKSIG den 2 juni 1997, fortsætter ugen efter på et signalkonverteringskursus på FLSP, der afvikles i perioden 9 juni - 4 juli. Også den nye Sigof til KVGSIG, PL T.Reimann, deltager på dette kursus.

Udstationeres fra SIG.

PL **Peter Andersen** er blevet udpeget til at hjælpe Flyvestation Værløse, idet han midlertidigt skal bestride jobbet som Signallofficer på flyvestationen fra den 6 oktober 1997, hvor stationens signallofficer, KN H.J. Andersen, skal starte på VUT II kursus. Værløse er en meget travl station, og det vil være vanskeligt at undvære en signallofficer i stillingen i så lang en periode, som VUT II varer, hvilket er cirka 1 år. Det er derfor vurderet, at FTKSIG må klare sig med en Sigof mindre i den periode til fordel for Værløse. Peter har fortsat fast tjeneste ved FTKSIG under udstationeringen.

Alex' afløser fundet

Efter opslag i begyndelse af marts fik vi 5 ansøgninger til stillingen som leder af Elektronik- & Televærkstedet, eller 'X-feltet' - som mange sikkert vil fortsætte med at kalde det, heraf 3 fra SIG-TVT egne teknikere. Desværre kunne de 2 'udenbys' ansøgere, bl.a. en SSG fra HAWK, af tjenstlige årsager ikke afgives fra deres nuværende stilling, så denne gang blev det ikke til personeltilgang til TVT derfra.

Alligevel blev der fundet en god løsning. Den ene af ansøgerne til stillingen var nemlig FOKS **Anders Valgreen**, som i øjeblikket er ansat på en tidsbestemt kontrakt indtil oktober, og til den tid måtte TVT sandsyn-

ligvis så sige farvel og tak til Anders. Da Anders imidlertid er tidligere sergent og altså allerede har gennemgået sergentskolen, betød det, at han nu var først i rækken til befalingsmandsstillingen.

Den 1 maj kunne LD SIG derfor overrække befalingen til Anders og meddele ham, at han med virkning fra samme dag var blevet udpeget til stillingen, samt at han kunne finde sine gamle SG-vinkler frem og tage dem på igen, idet han, ligeledes pr. 1 maj, genindtrådte som befalingsmand med sin hidtidige anciennitet. Desuden kan vi nok have en forventning om, at Anders vil blive bevilget den langtidskontrakt, som han også har søgt. Og på den måde får TVT faktisk alligevel den personeltilgang, som er hårdt tiltrængt.

Ændring...

Tilsyneladende er LVG kommet på andre tanker, for nogle dage efter at sagen var afgjort, meddelte de FTK, at man alligevel mente at burde efterkomme SSG O.F.S. Nielsen's ønske om tjenesteændring til FTK-SIG. Det var jo en ny drejning, at vi pludselig kunne få både det ene og det andet, og det passede så vældigt fint, at vi jo netop har endnu en ledig befalingsmandsstilling i TVT, nemlig den stilling, som Preben Svenningsen har haft, indtil han for et år siden fik tjenestefri uden løn. Anders Valgreen var straks indstillet på at overtage stillingen som CCIS-specialist i stedet og dermed overlade jobbet som leder af Elektronik & Televærkstedet til O.F.S. Nielsen.

KOM-Posten ønsker Anders tillykke med alle de goder, der på kort tid falder i hans turban: Fastansættelse i stilling, den genvundne befalingsmandsgrad

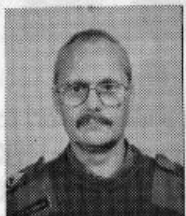
incl. anciennitet tilbage fra 1988, betaling for tjeneste i M221 stilling samt den forventede langtidskontrakt. - Det må da vist mindst koste den traditionelle TVT-lagkage?

Vi ønsker også velkommen til SSG Otto Nielsen som ny medarbejder i SIG-TVT. Mange i TVT kender sikkert allerede Otto Nielsen, da han i mange år forud for sin tjeneste ved ESK534 har været tekniker på LOS Lundebacke og dermed har haft et nært samarbejde med X-feltet.

2 mand på VUT I/ML

De 2 sergenter i KOM, Poul Jensen OG Søren Jensen har planmæssigt søgt om optagelse på VUT I i perioden 4 august - 24 oktober, og begge er da også både anbefalet og optaget på kurset.

..og 2 nye på VUT II/ML

Den 12. Maj startede OS Carsten Hansen og OS Idon Andersen på VUT II/ML. Kurset varer indtil den 4. Juli. Herefter mangler kun OS Stig Jensen, som forventer at kunne starte på kursus den 27 Oktober.

Den 21 marts kunne LD SIG overrække ansættelsesbrev som Flyverspecialist til Lars Clemmensen.

KOM-Posten ønsker tillykke.

Kort besøg ved SIG?

FOKS Ronald Madsen, som tilgik SIG-TVT sidst på året 1996, fandt sig ikke til rette i sit nye job og har derfor søgt et job ved LCO Viborg. Denne stilling har stået tom i længere tid, og LCO rykkede slemt for at få den besat. Selvom man normalt må påregne en længere

funktionstid ved et tjenestested, inden man rykker videre til det næste, så var også FTK-LPS ivrig efter, at Ronald som den eneste ansøger, skulle gives mulighed for at få jobbet, og der blev opnået enighed om, at Ronald - hvis han altså til den tid stadig ønsker det - kan blive overført til LCO med virkning fra den 1 oktober. Stillingen ved TVT-MOB er opslået ledig.

Tjenestefri

FOKS Tina Pedersen har fået bevilget tjenestefri uden løn i et år fra den 1 august 97. Tina har søgt tjenestefri for at blive uddannet til fængselsfunktionær.

SG Preben Svenningsen har fået forlænget perioden med tjenestefri uden løn frem til 1 august 1998.

Til TARE Viborg

FOKS Pia Bie og FOKS Flemming Lauridsen har begge søgt stillinger som TARE Operator og TARE Supervisor ved LCO Viborg. SIG har ved påtegning meddelt, at man foreløbig kun kan undvære 1 signaloperatør, og at det desuden først kan ske til okt/nov, hvor FIKS forhåbentlig er udfaset, TFW er overstået, og vores 2 sergenter er kommet tilbage fra VUT I.

Resultatet blev, at LPS udpegede Pia til operatørstillingen, og det er planlagt, at hun skal tiltræde den 1 oktober 97. Den dato var faktisk en trykfejl, for i virkelighed kan vi først udvære Pia til 1 november, når de to på VUT 1 er tilbage - så måske må datoen rykkes.

Flemming er blevet stillet i udsigt, at så snart der kan laves en løsning, der tilgodeser personsituationen ved såvel FTKSIG som LCO, vil hans ønske om at blive overflyttet til den ledige supervisorstilling i LCO blive taget op til fornyet overvejelse.

Tak for hjælpen

til Dorthe K. Christensen, som afdør fra SIG med udgangen af juni. Hun har siden oktober 96 været ansat som telefonoperatør ved SIG på en tidsbestemt kontrakt.

'Rund' tillykke

til FSPC Jens Erik Pedersen (JEL) med 40-års fødselsdagen den 13 maj 97.

På vej til officersskolen?

I ugen 22-27 juni er FOKS Hans Henrik Petersen indkaldt til Flyvevåbnets Værnepligt- og Rekruttering på Flyvestation Værløse for at gennemgå optagelsesprøve til officersgrunduddannelsen.

Kommer jammer'en op at køre?

Af A.B. Christensen

I sidste nummer gav OS Steen Christensen os alle en grundig status for Jammervognen, som er hans ansvarsområde, og selvom der er flere ting, der stadig står på ønskelisten, så var ganske klart, at det mest påtrængende ønske nu er en ny lastbil. Vi har allerede en ny 20 fods container, som i

øjeblikket står på flyvestationen og venter på at blive fyldt med alt det dyre grej, som vi har fået samlet til jammervognen.

SIG har da også for længst, nærmere betegnet i slutningen af 96, søgt om at blive opnormeret med både en ny lastbil og en trailer til generatoren,

men som Steen skrev, 'så ser det ud til, at der er gået sagsbehandler i ansøgningen'! Det har siden vist sig, at ansøgningen har været til vurdering i LF, som hurtigt har behandlet denne og har givet en klar anbefaling. Siden har sagen ligget stille, idet OP har ment, at der først skulle ske en afklaring af hele jammerspørgsmålet. Skal millionprojektet til en ny jammervogn, som har eksisteret i snart mange år (!) fortsætte? Skal der udformes nye mål og krav til en jammervogn, og skal FTKSIG officielt gives denne opgave? Er der ressourcer til opgaven?

Der er naturligvis forståelse for, at disse ting skal afklares, og SIG har straks svaret på de stillede spørgsmål, som vi modtog for nogle uger siden. Vi har herunder tilkendegivet, at med den nye struktur og bemanning efter nedlæggelse af FIKS har vi tænkt os at etablere en samlet mobil funktion, og at Jammervognen vil blive en del af denne funktion. Situationen er her efter, at vi for første gang i mange år faktisk har det nødvendige personel til rådighed til også at kunne udføre jammertjenesten, og at vi derfor fra sidste del af 97 og fremover venter at kunne imødekomme stort set alle de

ønsker om jamming, som vi modtager.

SIG indstilling er derfor, at udbygningen af vores jammervogn skal fortsætte, både med mere udstyr og med nye biler, og vi mener i virkeligheden, at vi allerede nu kan udføre næsten al den jamming, som vore 'kunder' ønsker og forventer. Det omfattende og dyre men gang på gang udsatte projekt om en helt ny jammervogn kan spares.

Ja, vi får en ny bil.

Midt i maj måned har OPU færdigbehandlet sagen og meddeler, at man nu er helt enig i SIG indstilling. Den operative og tekniske drift af flyvevåbnets jammervogn vil fremover være en officiel SIG opgave, og projektet for tilvejebringelse af en helt ny jammer bliver lagt på hylden. Sagen er på vej til LF og derfra til FMK. Afgørelsen betyder, at det længe savnede køretøj nu kan forventes at tilgå SIG, så snart man har mulighed for det, og at vi derefter kan komme i gang med at overflytte udstyr til den opmagasinerede container. Det bliver et travlt efterår for Steen og hans folk.

Telefon fra Sarajevo

For et års tid siden fik LD SIG en henvendelse fra den nuværende signalofficer på Flyvestation Karup, KN Bendixen, som på det tidspunkt var udstationeret til Sarajevo. Han bad om, at han og andre af flyvevåbnets folk, der i en periode gjorde tjeneste i Bosnien, kunne få lov til at ringe hjem over IVSN telefonnettet og blive koblet ud til en privat samtale over omstillingen i FTK. I Sarajevo havde de ikke de samme muligheder for at ringe hjem over VSAT, som hærens større enheder i Bosnien og Ungarn havde fået. Ja, faktisk var det meget vanskeligt overhovedet at komme til at ringe til Danmark også over det normale offentlige net, der som hovedregel var meget mangelfuldt. Men NATO havde oprettet nogle få telefoner med adgang til IVSN nettet, så det var en nærliggende mulighed.

Sammenkobling af militære og civile linier er normalt ikke godkendt, men da en nærmere undersøgelse viste, at andre udsendinge fra NATO kommandoer, heriblandt også BAL-

TAP, havde fået lov til at ringe hjem over den pågældende kommando's IVSN forbindelse, blev der givet tilladelse til at gennemføre sådanne opkald.

Proceduren blev, at de pågældende forinden skulle tilmelde sig ordningen til LD SIG og opgive navn og det hjemlige tjenestested, og der er en liste med disse navne til rådighed for telefonoperatørerne. Opkrævning af samtaleudgifter til strækningen i Danmark, som man jo i det mindste skal betale for, bliver sendt til regnskabsføren på Karup, som sørger for opkrævning det rigtige sted.

Ordningen er meget populær hos de udsendte i Bosnien og blev hurtigt udvidet til også at omfatte personel fra de andre værn. Det er trods alt ikke så mange, det drejer sig om. Men ingen andre telefonomstillinger er åbenbart i stand til, eller villig til, at yde denne service, så det vi høster vi en del roser for - som hermed sendes videre til telefonoperatørerne, der har måttet påtage sig det ekstra arbejde.

Kurser siden sidst

26/02-28/02	Regneark 1 EXCELL	Herning Handelsskole	H.I. Larsen
03/03-07/03	FOKS	EUC-SYD, Sønderborg	A.D. Valgreen
05/03-07/03	Regneark 2 EXCELL	Herning Handelsskole	H.I. Larsen
10/03-21/03	ADT, RD200 vedligehold	Flyvestation Værløse	J.A.H. Holm
17/03-20/03	Redaktørkursus	Odense Kaserne	A.B. Nielsen
17/03-21/03	VERDI vedligeholdelse	Horsens	S. Christensen
01/04-04/04	VERDI vedligeholdelse	Horsens	S. Christensen
14/04-18/04	Programmering Pascal	EUC-SYD, Sønderborg	A.D. Valgreen
22/04-24/04	NT administration X-Post	FLV Specialskole	S.J. Henriksen
28/04-02/05	ASM telebriefing	Flyvestation Værløse	B. Christensen
28/04-02/05	ASM telebriefing	Flyvestation Værløse	P. Møller
05/05-16/05	NATO CIS officers course	Latina, Italien	N.E.H. Povelsen
12/05-04/07	VUT II/ML	FLSR	C.J. Hansen
12/05-04/07	VUT II/ML	FLSR	I.J.H. Andersen

Thule-turen tynger budgettet

Da der blev givet grønt lys til, at 5 fra Primrose radiostation i SIG kunne komme med C-130 til Thule for rigtigt at få et indtryk af radiooperatørens arbejde på en længere tur, var der naturligvis taget højde for udgifter hertil, som var ventet at blive beskedne på grund af samtransport til Værløse og militær indkvartering på Værløse og i Thule. Der var faktisk ikke taget højde for, at flyvninger til Grøn-

land meget ofte, på grund af vejret eller tekniske problemer, vil vise sig at afvige en del fra det, der var planlagt hjemmefra. Blandt andet ekstra overnatninger på Island til en helt anden pris, end de militære indkvarteringer! Forhåbentlig har turen været prisen værd, og den gensidige udveksling af erfaringer vil sikkert være til stor gavn i det daglige arbejde.